

บทที่ 4

ภาพรวมการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช และการแปรของคำศัพท์ตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม

ผู้วิจัยนำข้อมูลคำศัพท์ที่เก็บรวบรวมได้ในงานวิจัยนี้มาวิเคราะห์ ใน 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรกเพื่อศึกษาการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชในภาพรวม และประเด็นที่สองเพื่อศึกษาว่ามีการแปรด้านคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคมหรือไม่ ในส่วนของประเด็นแรกนั้นผู้วิจัยต้องการทราบว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชยังคงใช้คำศัพท์เฉพาะของภาษาไทยถิ่นโคราชอยู่มากน้อยเพียงใด หรือหากเปลี่ยนไปใช้คำศัพท์ของภาษาไทยกรุงเทพ หรือภาษาไทยถิ่นอีสาน อัตราของคำศัพท์ที่เข้ามาจากภาษาเหล่านั้นมีมากน้อยเพียงใด ในประเด็นที่สองผู้วิจัยต้องการทราบว่าการใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ ดังกล่าวมีความแตกต่างระหว่างรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคมมากน้อยเพียงใด

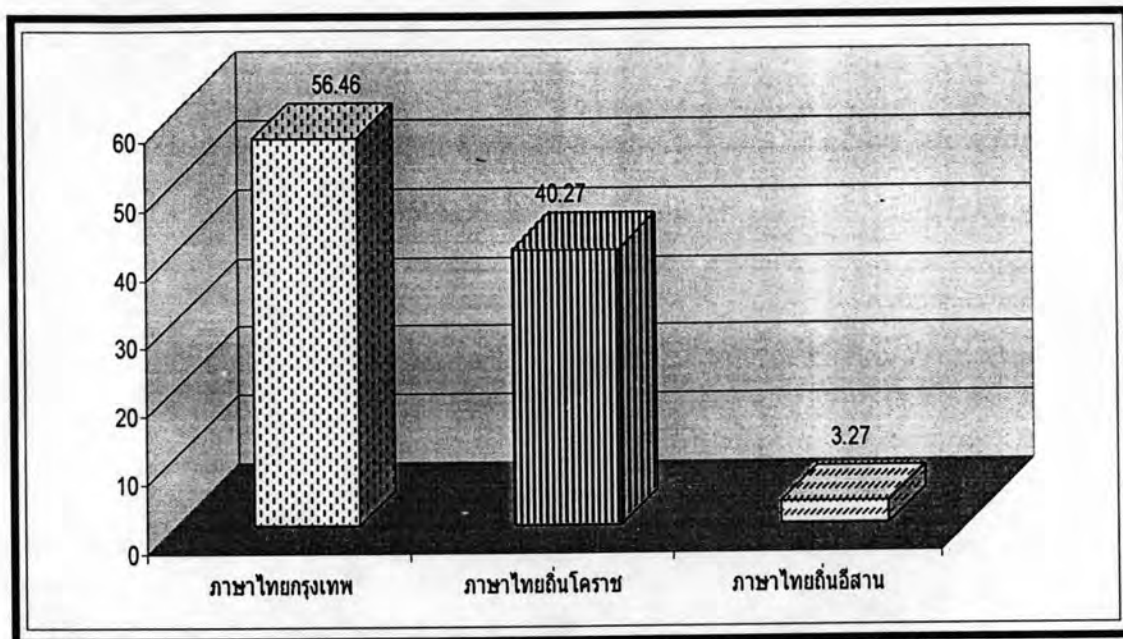
4.1 ภาพรวมการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช

4.1.1 อัตราการปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการใช้คำศัพท์จากผู้บอกภาษาสามรุ่นอายุ รุ่นอายุละ 10 คน ในสองจุดเก็บข้อมูลคือ ตำบลที่มีการคมนาคมสะดวกและไม่สะดวก รวมมีผู้บอกภาษาในงานวิจัยนี้ 60 คน แบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลประกอบด้วย 50 หน่วยบรรทัด ซึ่งเลือกมาจากหน่วยบรรทัดภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทยกรุงเทพและภาษาไทยถิ่นอีสานใช้คำศัพท์แตกต่างกันอย่างชัดเจน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์จากทั้ง ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยมีความแตกต่างในอัตราการใช้คำศัพท์เหล่านี้ (ดูตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 อัตราการปรากฏของคำศัพท์ภาษาถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช

ภาษา	ความถี่	ร้อยละ
คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ	1,694	56.46
คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช	1,208	40.27
คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน	98	3.27
รวม	3,000	100

ภาพที่ 4.1 อัตราการปรากฏของคำศัพท์ภาษาถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช

จากตารางและภาพที่ 4.1 พบว่า ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ (คิดเป็นร้อยละ 56.46) รองลงมาคือ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช (คิดเป็นร้อยละ 40.27) และใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานน้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 3.27) จากผลการวิเคราะห์เห็นได้ว่า ในปัจจุบันผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพแทนคำศัพท์เฉพาะของภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราสูงมาก หากสันนิษฐานว่าแต่เดิมผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชใช้คำศัพท์เฉพาะของภาษาไทยถิ่นโคราชในหน่วยอรรถที่ใช้ในงานวิจัยนี้ เมื่องานวิจัยนี้พบว่าผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพแทนคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชในหน่วยอรรถที่ศึกษาในอัตราสูง จึงอาจสรุปได้ว่าภาษาไทยกรุงเทพมีอิทธิพลสูงมากต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแง่ของคำศัพท์

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์เดียวกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ กล่าวคือ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชส่วนใหญ่กำลังถูกทดแทนโดยคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ จากผลการวิเคราะห์พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราที่สูงมากแล้วในปัจจุบัน

4.1.2 การปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในแต่ละหน่วยอรรถ

หลังจากที่พบว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชได้เปลี่ยนไปใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ในอัตราสูง ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาต่อไปว่าในแต่ละหน่วยอรรถแทนด้วยคำศัพท์ใดบ้าง และมีอัตราการใช้คำศัพท์ในหน่วยอรรถต่างๆ อย่างไร (ดูตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 การปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช

หน่วยอรรถ		ภาษาไทยกรุงเทพ	ภาษาไทยถิ่นโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
1. กริยาที่เอาผ้าผืนใหญ่มาปิดศีรษะ	คำ ¹	คลุม) 54 ,(เขียนหัว) 4 ,(โพก) 1 (; รวม = 59	ปก(1)	ขอม (0)
	ร้อยละ	90, 6.67, 1.67 ; รวม = 98.34	1.67	0
2. ดอนต้นไม้เล็กๆ ด้วยแรงคน	คำ	ดอน)29(	ถก (31)	หลก (0)
	ร้อยละ	48.33	51.67	0
3. เอาสิ่งของของคนอื่นมาซึ่งๆ หน้า	คำ	แย่ง (15), หยิบ (2), เอาเฉยๆ (3) ; รวม = 20	ชิง (30), ถก (10) ; รวม = 40	ยาด (0)
	ร้อยละ	25, 3.33, 5 ; รวม = 33.33	50, 16.67 ; รวม = 66.67	0
4. เคลื่อนที่ไปเล็กน้อย	คำ	กระเถิบ (49), ขยับ (1) ; รวม = 50	ถัด (4)	ต้อด ,หยับ (6)
	ร้อยละ	81.67, 1.67 ; รวม = 83.34	6.67	10
5. พุดถึงคนอื่นลับหลังในทางไม่ดี	คำ	นินทา (15)	พุดเติม (45)	เว้าพัน (0)
	ร้อยละ	25	75	0
6. เหวี่ยงของแบนๆ ให้ลอย	คำ	ร่อน (46), ขว้าง (9), โยน (4) ; รวม = 59	ร่น (1)	เจ็ด (0)
	ร้อยละ	76.67, 15, 6.67 ; รวม = 98.33	1.67	0
7. นำสัตว์เป็นๆ ไปปล่อยทิ้ง	คำ	ปล่อย (29)	โปด (31)	ไผด (0)
	ร้อยละ	48.33	51.67	0
8. ใช้เล็บทำให้หนังถลอกเป็นแผล	คำ	ข่วน (7), หยิก (1) ; รวม = 8	กระเหว (50)	หยุม (2)
	ร้อยละ	11.67, 1.67 ; รวม = 13.34	83.33	3.33
9. หยิบของขณะที่เจ้าของเผลอ	คำ	ขโมย (4), ลัก (1) ; รวม = 5	ถก (54)	หลือย (1)
	ร้อยละ	6.67, 1.67 ; รวม = 8.34	90	1.67

¹ คำ หมายถึง คำศัพท์ทั้งหมดที่พบในแต่ละหน่วยอรรถที่ได้จากการเก็บข้อมูลครั้งนี้ โดยจะเรียงลำดับคำศัพท์ที่ปรากฏมากที่สุดไปหาคำศัพท์ที่ปรากฏรองลงมาตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 การปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช (ต่อ)

หน่วยรรถ		ภาษาไทยกรุงเทพ	ภาษาไทยถิ่นโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
10. ไม่ยอมเปิดเผยความลับ	คำ	ปกปิด (47), ปิดบัง (7) ; รวม = 54	อมความ (3)	งำความ (3)
	ร้อยละ	78.33, 11.67 ; รวม = 90	5	5
11. การทำเครื่องใช้สำหรับนั่ง	คำ	ทอเสื่อ (58)	ทอสาต (2)	ตำสาต (0)
	ร้อยละ	96.67	3.33	0
12. การละเล่นอย่างหนึ่ง ที่ฝ่ายหนึ่งซ่อนและให้อีกฝ่ายเป็นคนหา	คำ	ซ่อนหา (6)	ซุก ,แฮ็ดสะไพ (54)	หมากลิ้ (0)
	ร้อยละ	10	90	0
13. แบ่งคนเป็นสองฝ่ายดึงเชือกเส้นเดียวกันเพื่อเอาชนะ	คำ	ชักเย่อ (30)	ชักชา (30)	ดึงหนัง (0)
	ร้อยละ	50	50	0
14. มะเขือที่มีผลเป็นพวงสีเขียวใช้แกง	คำ	มะเขือพวง (60)	มะเขือละคอน (0)	บักแข่ง (0)
	ร้อยละ	100	0	0
15. ผลไม้กลมขนาดเท่ากำปั้นผิวตะปุ่มตะป่ำ	คำ	น้อยหนา (10)	น้อยหน่า (50)	บักเขียน (0)
	ร้อยละ	16.67	83.33	0
16. พริกตำผสมปลาละลายน้ำ	คำ	น้ำพริก (41)	พริกปน (11)	ปลาตำพริก (6), ป่น (1), แจ่ว (1) ; รวม = 8
	ร้อยละ	68.33	18.33	10, 1.67, 1.67 ; รวม = 13.34
17. ข้าวเหนียวที่มีเมล็ดสีน้ำตาลแดง	คำ	ข้าวเหนียวแดง (60)	ข้าวดอกมะขาม (0)	ข้าวกำ (0)
	ร้อยละ	100	0	0
18. ผักเป็นเถาผลกลมยาวรี	คำ	ผัก , แพง (60)	ผักไถ่น, ผักจริง (0)	บักไถ่น (0)
	ร้อยละ	100	0	0
19. ส่วนที่เหลือหลังจากเจียวเอาน้ำมันออก	คำ	กากหมู (53)	เปลวหมู (7)	เขียนหมู (0)
	ร้อยละ	88.33	11.67	0

ตารางที่ 4.2 การปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช (ต่อ)

หน่วยอรรถ		ภาษาไทยกรุงเทพ	ภาษาไทยถิ่นโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
20. ด้านข้างของลำตัว	คำ	สีข้าง (57)	สีหาบ (2)	สว่าง (1)
	ร้อยละ	95	3.33	1.67
21. กล้ามเนื้อของขาตอนล่าง	คำ	น่อง (30), ขะน่อง (5) ; รวม = 35	แข้งน้อย (16), เนื้อก้อนเดียว (9) ; รวม = 25	ปีแข้ง (0)
	ร้อยละ	50, 8.33 ; รวม = 58.33	26.67, 15 ; รวม = 41.67	0
22. เหนือปลนะองติดอยู่กับชอกแขนขา	คำ	ซีโคล (7)	ซีคะหนีม (53)	ซีกะหลิน (0)
	ร้อยละ	11.67	88.33	0
23. ส่วนปลายของเท้าด้านหลัง	คำ	สันเท้า (2), สันตีน (1) ; รวม = 3	ตาสัน (57)	สันน่อง, แอกน่อง (0)
	ร้อยละ	3.33, 1.67 ; รวม = 5	95	0
24. แผลงชนิดหนึ่ง	คำ	แมลงปอ (24)	แมงฟ้า, แมงมุย (30), แมงทุย (5) ; รวม = 35	แมงกะใช้ (1)
	ร้อยละ	40	50, 8.33 ; รวม = 58.33	1.67
25. สัตว์เลื้อยคลาน สีเท้าตัวลาย ร้องเสียงดัง	คำ	ตุ๊กแก (60)	โต๊ดโต๊ด (0)	ก๊บกแก๊ (0)
	ร้อยละ	100	0	0
26. ลูกยางที่ยังอยู่ในน้ำ	คำ	ลูกน้ำ (59)	แมงยึกยัก (1)	แมงง่องแงง (0)
	ร้อยละ	98.33	1.67	0
27. สัตว์ที่อาศัยอยู่ในร่างกายคอยแย่งอาหาร	คำ	พยาธิ (59)	แม่ห้อง (1)	ซีกะตีก (0)
	ร้อยละ	98.33	1.67	0
28. เครื่องมือสำหรับกวาดฝุ่นละออง	คำ	ไม้กวาด (32)	ไม้ปัด (28)	ฝอย (0)
	ร้อยละ	53.33	46.67	0
29. ไม้สำหรับสอยของที่อยู่สูง	คำ	ไม้สอย (2)	ไม้ชะแหลม (58)	ไม้สาว, คันสาว (0)
	ร้อยละ	3.33	96.67	0

ตารางที่ 4.2 การปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช (ต่อ)

หน่วยอรรถ		ภาษาไทยกรุงเทพ	ภาษาไทยถิ่นโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
30. เครื่องมือสำหรับตัดสิ่งต่างๆ เช่น ตัดผมหรือผ้า	คำ	กรรไกร (3)	ตะโก ,ตะแก (57)	มีดเขย (0)
	ร้อยละ	5	95	0
31. ภาชนะใส่ของที่ทอด้วยปอ	คำ	กระสอบ (30)	กะทอ (30)	กระจูด, เป่า (0)
	ร้อยละ	50	50	0
32. ของที่ทำด้วยโลหะใช้แขวนคอ วัว,ควาย	คำ	กระดิ่ง (14), กระดิ่ง (8) ; รวม = 22	โป่งเหล็ก (37)	กะแหล่ง (1)
	ร้อยละ	23.33, 13.33 ; รวม = 33.66	61.67	1.67
33. สถานที่เก็บข้าว	คำ	ยุ้งข้าว (59)	กระแตะข้าว (1)	เยี่ยข้าว, เล้าข้าว (0)
	ร้อยละ	98.33	1.67	0
34. ส่วนที่ต่อออกจากเรือนหลังใหญ่	คำ	ระเบียง (36), นอกชาน (23) ; รวม = 59	สะพาน (1)	เทิบ (0)
	ร้อยละ	60, 38.33 ; รวม = 98.33	1.67	0
35. อาคารสำหรับทำบุญของพุทธศาสนิกชน	คำ	ศาลา (55)	โรงธรรม (5)	หอแจ (0)
	ร้อยละ	91.67	8.33	0
36. เรือนเล็กๆ ปลูกให้ผู้อยู่ในเขตบ้าน	คำ	ศาลพระภูมิ (50)	ศาลตาปู่ (10)	หอปู่ตา (0)
	ร้อยละ	83.33	16.67	0
37. คนที่แสดงวาทหรือกริยาอันไม่สมควรในเวลาที่ไม่เหมาะสม	คำ	คนทะลึ่ง (13)	คนด้วน ,คนจะหลิน (5)	คนหน้าหลิม (42)
	ร้อยละ	21.67	8.33	70
38. แอ่งน้ำเล็กๆ ที่เกิดจากรอยควายนอน	คำ	หนองควายนอน (27)	บึงควายนอน (6)	หนองควายนอน (27)
	ร้อยละ	45	10	45
39. ลมหมุนขอบเกิดในฤดูแล้ง	คำ	ลมบ้านหมู (13)	ลมหัวด้วน (47)	ลมหัวกุด (0)
	ร้อยละ	21.67	78.33	0

ตารางที่ 4.2 การปรากฏของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นโคราช (ต่อ)

หน่วยอรรถ		ภาษาไทยกรุงเทพ	ภาษาไทยถิ่นโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
40. ฝนตกไม่แรง ตกเป็นฝอยๆ	คำ	ปรอยๆ (4)	ฝนตกละลิม (56)	ฝนลิน (0)
	ร้อยละ	6.67	93.33	0
41. อาการเกิดจากการกินข้าวสุกๆดิบๆ	คำ	ท้องอืด (43), ท้องขึ้น (15) ; รวม = 58	ท้องเหิม (2)	ท้องญิง (0)
	ร้อยละ	71.67, 25 ; รวม = 96.67	3.33	0
42. อาการท้องปั่นป่วนอยากจะอาเจียน	คำ	คลื่นไส้ (20), มวนท้อง (6) ; รวม = 26	หวายท้อง (21), คลื่นท้อง (9) ; รวม = 30	ปั่นท้อง ,พวนท้อง (4)
	ร้อยละ	33.33, 10 ; รวม = 43.33	35, 15 ; รวม = 50	6.67
43. มีวุ้นที่กระพของแข็งแล้วนูนออกมา	คำ	บวม ,โน (31)	ฟก (28)	โป (1)
	ร้อยละ	51.67	46.67	1.67
44. อาการดีขึ้น	คำ	ค่อยยังชั่ว (33)	วะ (27)	พอไค,ไคแน (0)
	ร้อยละ	55	45	0
45. ทำปอยจนรู้สึกงาย	คำ	คุ่น (45), เคย (8) ; รวม = 53	เจน (7)	หย่อม (0)
	ร้อยละ	75, 13.33 ; รวม = 88.33	11.67	0
46. เร่งให้เร็วขึ้น	คำ	เร่ง ,รีบ (6), เร็วๆ (3), ไวกๆ (3) ; รวม = 12	โกรกกกราก (48)	จ้าว (0)
	ร้อยละ	10, 5, 5 ; รวม = 20	80	0
47. ของบางอย่าง ถูกไฟเกือบไหม้	คำ	เกรียม (9)	โสน (51)	แห่ม (0)
	ร้อยละ	15	85	0
48. คนที่ทำอะไรล้าสมัย	คำ	เชย (28), ไม่ทันสมัย (2) ; รวม = 30	เสอเหลือ (30)	กะเหล็ง (0)
	ร้อยละ	46.67, 3.33 ; รวม = 50	50	0
49. พร้อมกับอีกสิ่งหนึ่ง	คำ	ด้วย (0)	ดา (55), เดิง (4) ; รวม = 59	นำ (1)
	ร้อยละ	0	91.67, 6.67 ; รวม = 98.33	1.67
50. คำถามอย่างหนึ่ง	คำ	อะไร (57)	ไอเยอ (3)	อีหยัง (0)
	ร้อยละ	95	5	0

จากตารางที่ 4.2 ผู้วิจัยสามารถแบ่งหน่วยอรรถที่นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ได้เป็น 3 กลุ่ม คือ (1) หน่วยอรรถที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมาก (2) หน่วยอรรถที่ใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทย กรุงเทพฯและภาษาไทยถิ่นโคราชปานกลาง (3) หน่วยอรรถที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯมาก

1. หน่วยอรรถที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมาก (ร้อยละ 71-100)

ประกอบด้วยหน่วยอรรถที่เป็นคำนาม 7 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ตาสัน** (ส่วนปลายของเท้า ด้านหลัง) **ไม้ชะแหนบ** (ไม้สำหรับสอยของที่อยู่สูง) **ตะโก , ตะแก** (เครื่องมือสำหรับตัดสิ่งต่างๆ) **ชุก , แอ็ดสะไพ** (การละเล่นอย่างหนึ่ง ที่ฝ่ายหนึ่งซ่อนและให้อีกฝ่ายเป็นคนหา) **น้อยแหน** (ผลไม้กลมขนาดเท่ากำปั้นผิวตะปุ่มตะป่ำ) **ชีคะหนีม** (เหี่ยวปนละของติดอยู่กับชอกแขนขา) **ลมหัวด้วน** (ลมหมุนขอบเกิดในฤดูแล้ง) และหน่วยอรรถที่เป็นคำกริยา 6 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ฝนตกละลิม** (ฝนตกไม่แรง) **ดา** (พร้อมกับอีกสิ่งหนึ่ง) **พูดเดิม** (พูดถึงคนอื่นลับหลังในทางไม่ดี) **กระเหว** (ใช้เล็บทำให้หนังถลอกเป็นแผล) **จก** (หยิบของขณะที่เจ้าของผลอ) **โกรกกราก** (เร่งให้เร็วขึ้น) และหน่วยอรรถที่เป็นคำวิเศษณ์ 1 หน่วยอรรถ ได้แก่ **โสน** (ของบางๆ ถูกไฟเกือบไหม้)

2. หน่วยอรรถที่ใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาไทยถิ่นโคราชปานกลาง (ร้อยละ 31-70)

หน่วยอรรถที่ผู้บอกภาษาเลือกใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯปานกลาง ประกอบด้วยหน่วยอรรถที่เป็นคำนาม 8 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ซักเยอ** **น้ำพริก** **น่อง** **แมลงปอ** **ไม้กวาด** **กระสอบ** **กระดิ่ง** **หนองควายนอน** หน่วยอรรถที่เป็นคำกริยา 4 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ถอน** **แย่ง** **ปล่อย** **คลิ้นไส้** และหน่วยอรรถที่เป็นคำวิเศษณ์ 3 หน่วยอรรถ ได้แก่ **บวมหรือโน** **ค้อยยังชั่ว** **เซย**

หน่วยอรรถที่ผู้บอกภาษาเลือกใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชปานกลาง ประกอบด้วยหน่วยอรรถที่เป็นคำนาม 6 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ซักซา** (การละเล่นที่แบ่งคนเป็นสองฝ่ายดึงเชือกเส้นเดียวกันเพื่อเอาชนะ) **แย่งน้อย** (กล้ำมเนื้อของขาที่อ่อนล้า) **แมงฟ้าหรือแมงมุย** (แมลงชนิดหนึ่งบินอยู่บนฟ้า) **ไม้ปัด** (เครื่องมือสำหรับกวาดฝุ่นละออง) **กะทอ** (ภาชนะใส่ของที่ทอด้วยปอ) **โป่งเหล็ก** (ของที่ทำด้วยโลหะใช้แขวนคอวัว, ควาย) หน่วยอรรถที่เป็นคำกริยา 4 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ถก** (ถอนต้นไม้เล็กๆ ด้วยแรงคน) **ชิง** (เอาสิ่งของของคนอื่นมาซึ่งๆ หน้า) **โปด** (นำสัตว์เป็นๆ ไปปล่อยทิ้ง) **หวายท้อง** (อาการท้องป่วนอยากจะทำอาเจียน) และหน่วยอรรถที่เป็นคำวิเศษณ์ 3 หน่วยอรรถ ได้แก่ **ฟก** (ผิวหนังที่กระทบของแข็งแล้วนูนออกมา) **วะ** (อาการดีขึ้น) **เสอเหล่อ** (คนที่ทำอะไรล้มล้ม)

3. หน่วยอรรถที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพมหานครมาก (ร้อยละ 71-100)

หน่วยอรรถที่ผู้บอกภาษาเลือกใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพมหานครมากที่สุด ประกอบด้วยหน่วยอรรถที่เป็นคำนาม 12 หน่วยอรรถ ได้แก่ **มะเขือพวง ข้าวเหนียวแดง พักหรือแฟง สีข้าง ตักแก ลูกน้ำ พยาธิ ยุงข้าว ระเบิดง ศาลา กากหมู ศาลพระภูมิ** และหน่วยอรรถที่เป็นคำกริยา 7 หน่วยอรรถ ได้แก่ **คลุม ร่อน ทอเสื่อ ท้องอืด อะไร กระเถิบ ปกปิด** และหน่วยอรรถที่เป็นคำวิเศษณ์ 1 หน่วยอรรถ ได้แก่ **คูน**

ผลการวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ทั้ง 3 กลุ่มซึ่งได้แก่ หน่วยอรรถที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมาก หน่วยอรรถที่ใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพและภาษาไทยถิ่นโคราชปานกลาง และหน่วยอรรถที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยพบว่าในทั้ง 3 กลุ่มปรากฏคำศัพท์คำนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และพิจารณาเปรียบเทียบการปรากฏดังกล่าว ผู้วิจัยไม่สามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดบางหน่วยอรรถผู้บอกภาษาจึงใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมาก บางหน่วยอรรถจึงใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ หรือบางหน่วยอรรถก็ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องศึกษาต่อไป

4.2 การแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการที่จะทดสอบเพื่อพิสูจน์ว่า ตัวแปรเรื่องอายุและความสะดวกของการคมนาคมมีความสัมพันธ์กับตัวแปรการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยใช้การทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-square) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาคือ อิทธิพลของอายุและความสะดวกของการคมนาคมที่มีต่อการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช

4.2.1 การแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของการใช้คำศัพท์ 3 รุ่นอายุ โดยไม่จำแนกจุดเก็บข้อมูลพบว่า ผู้บอกภาษา 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุ 15-20 ปี รุ่นอายุ 40-45 ปี และรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่มีอัตราการใช้คำศัพท์แตกต่างกัน (ดูตารางที่ 4.3)

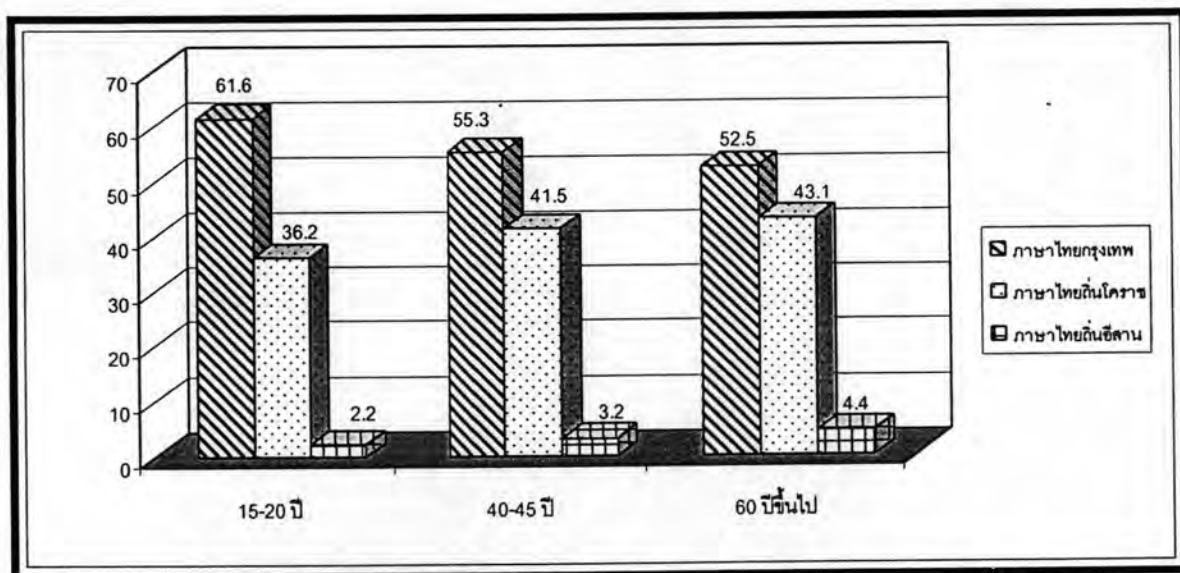
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบการแปรด้านคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุ

รุ่นอายุ ภาษา	รุ่นอายุ 15-20 ปี		รุ่นอายุ 40-45 ปี		รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ภาษาไทยกรุงเทพ	616	61.6	553	55.3	525	52.5
ภาษาไทยถิ่นโคราช	362	36.2	415	41.5	431	43.1
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	22	2.2	32	3.2	44	4.4
รวม	1,000	100	1,000	100	1,000	100

$$X^2 = 21.553$$

$$d.f. = 4$$

$$p < 0.01$$

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบการแปรด้านคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่า ทั้ง 3 รุ่นอายุ ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ มากที่สุด รองลงมาคือ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช และคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานปรากฏจำนวนน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้คำศัพท์ในแต่ละภาษาระหว่างรุ่นอายุพบว่า การใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ รุ่นอายุ 15-20 ปี ใช้มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 61.6) รุ่นอายุ 40-45 ปี ใช้รองลงมา (คิดเป็นร้อยละ 55.3) และรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 52.5) ขณะที่การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 43.1) รุ่นอายุ 40-45 ปี ใช้รองลงมา (คิดเป็นร้อยละ 41.5) และรุ่นอายุ 15-20 ปี ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 36.2) ส่วนการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานมีอัตราการใช้ที่ใกล้เคียงกันทั้ง 3 รุ่นอายุ

เมื่อคำนวณหาค่าไคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ ทั้ง 3 รุ่นอายุ พบว่า มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมรุ่นอายุมีผลต่อการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ เมื่อได้ผลการวิเคราะห์เช่นนี้แล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมว่า มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์ระหว่างรุ่นอายุหรือไม่ จึงเปรียบเทียบเพิ่มเติมทีละ 2 รุ่นอายุ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 40-45 ปี พบว่า การใช้คำศัพท์ของ 2 รุ่นอายุนี้ ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 8.82$, d.f. = 2, $p > 0.01$) ในขณะที่ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 20.562$, d.f. = 2, $p < 0.01$) และระหว่างรุ่นอายุ 40-45 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป กลับไม่พบความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 2.9$, d.f. = 2, $p > 0.01$)

เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ระหว่างรุ่นอายุพบว่า มีเพียงรุ่นอายุ 15-20 ปี กับรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป เท่านั้น ที่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ แต่ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 40-45 ปี และรุ่นอายุ 40-45 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่าง จึงน่าจะสรุปได้ว่าคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ กำลังเข้ามามีอิทธิพลในคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรุ่นอายุ 15-20 ปี ที่มีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ ในอัตราที่สูงกว่ารุ่นอายุอื่นๆ

4.2.2 การแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามความสะดวกของการคมนาคม

เมื่อศึกษาการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามความสะดวกของการคมนาคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 จุดเก็บข้อมูลที่มีลักษณะความสะดวกของการคมนาคมแตกต่างกัน ได้แก่ ตำบลมะค่า คือ ตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก และตำบลบัลลังก์ คือ ตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก ทั้ง 2 จุดเก็บข้อมูลใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่มีอัตราการใช้คำศัพท์แตกต่างกัน (ดูตารางที่ 4.4)

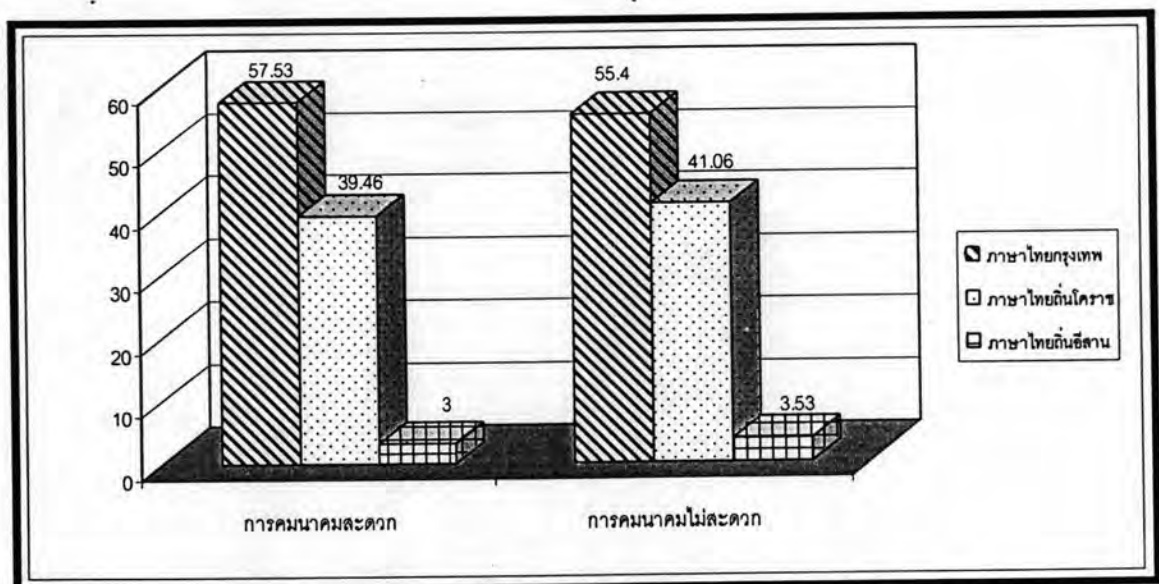
ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามความสะกดของการ
คมนาคน

รุ่นอายุ ภาษา	การคมนาคนสะดวก (ต่าบลมะค่า)		การคมนาคนไม่สะดวก (ต่าบลบ้ดล้งก)	
	คความดี	ร้อยละ	คความดี	ร้อยละ
ภาษาไทยกรุงเทพ	863	57.53	831	55.4
ภาษาไทยถิ่นโคราช	592	39.46	616	41.06
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	45	3	53	3.53
รวม	1,500	100	1,500	100

$$\chi^2 = 1.7$$

$$d.f. = 2$$

$$p > 0.01$$

ภาพที่ 4.3 เปรียบเทียบการแปรด้านคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช
ตามความสะดวกของการคมนาคน

เมื่อพิจารณาการใช้คำศัพท์ผู้บอกภาษาตามความสะดวกของการคมนาคนสะดวก พบว่า จุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคนสะดวก ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 57.53) รองลงมาคือ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช (คิดเป็นร้อยละ 39.46) และใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานน้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 3)

ขณะที่จุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคนไม่สะดวก พบว่า มีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 55.4) รองลงมาคือ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช (คิดเป็นร้อยละ 41.06) และใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานน้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 3.53)

เมื่อคำนวณหาค่าโคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ ในจุดเก็บข้อมูลทั้ง 2 จุดพบว่า ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมการคมนาคมไม่มีผลต่อการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ

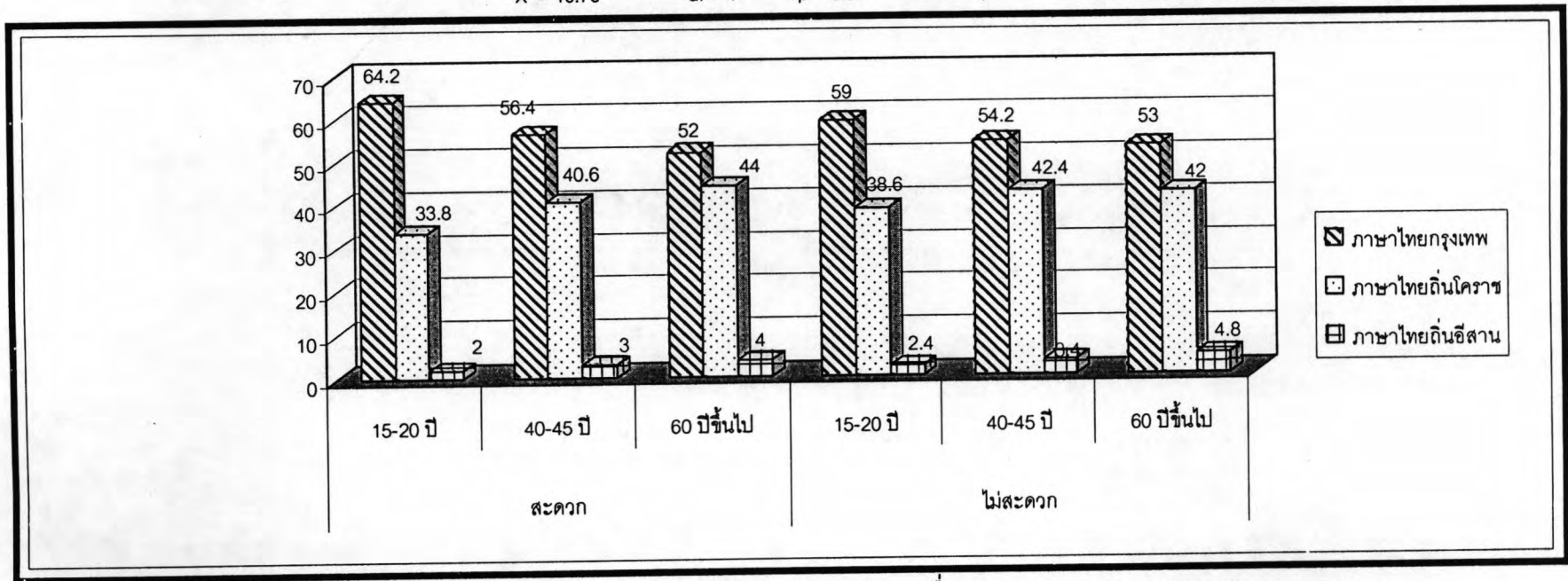
4.2.3 การแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุ โดยควบคุมตัวแปรการคมนาคม

ในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกได้แก่ ตำบลมะค่า และจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกได้แก่ ตำบลบัลลังก์ พบว่า ทั้ง 3 รุ่นอายุ ใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่มีอัตราของการใช้คำศัพท์แตกต่างกัน (ดูตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์ตามรุ่นอายุ เมื่อควบคุมตัวแปรการคมนาคม

ภาษา	ปัจจัยทางสังคม		สะดวก						ไม่สะดวก					
			รุ่นอายุ 15-20 ปี		รุ่นอายุ 40-45 ปี		รุ่นอายุ 60 ปี ขึ้นไป		รุ่นอายุ 15-20 ปี		รุ่นอายุ 40-45 ปี		รุ่นอายุ 60 ปี ขึ้นไป	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ภาษาไทยกรุงเทพ	321	64.2	282	56.4	260	52	295	59	271	54.2	265	53		
ภาษาไทยถิ่นโคราช	169	33.8	203	40.6	220	44	193	38.6	212	42.4	211	42.2		
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	10	2	15	3	20	4	12	2.4	17	3.4	24	4.8		
รวม	500	100	500	100	500	100	500	100	500	100	500	100	500	100

$X^2 = 16.76$ $df = 4$ $p < 0.01$; $X^2 = 6.984$ $df = 4$ $p > 0.01$

ภาพที่ 4.4 เปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์ตามรุ่นอายุ เมื่อควบคุมการคมนาคมสะดวก

ในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกพบว่า รุ่นอายุ 15-20 ปี ใช้คำศัพท์ภาษาไทย กรุงเทพฯ มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 64.2 รองลงมา) รุ่นอายุ 40-45 ปี ใช้รองลงมา (คิดเป็นร้อยละ 56.4) และรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 52) ขณะที่การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 44) รุ่นอายุ 40-45 ปี ใช้รองลงมา (คิดเป็นร้อยละ 40.6) และรุ่นอายุ 15-20 ปี ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 33.8) และการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 รุ่นอายุ ปรากฏเป็นจำนวนน้อย ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน

เมื่อคำนวณหาค่าไคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ 3 รุ่นอายุ ในตำบลที่มีการคมนาคมสะดวกพบว่า มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ตรงกับผลการวิเคราะห์การแปรของคำศัพท์ตามรุ่นอายุในภาพรวม ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอายุมีความสำคัญมากต่อการแปรของคำศัพท์

เมื่อพบว่าปัจจัยเรื่องรุ่นอายุส่งผลต่อการแปรด้านคำศัพท์ทั้งในภาพรวมและในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่าความแตกต่างดังกล่าวปรากฏระหว่างผู้บอกภาษาทุกรุ่นอายุในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกหรือไม่ จึงเปรียบเทียบระหว่างรุ่นอายุจนครบทั้งสามคู่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 40-45 ปี ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 6.62$, d.f. = 2, $p > 0.01$) ในขณะที่ ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป กลับพบว่ามี ความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 16.4$, d.f. = 2, $p < 0.01$) ส่วนระหว่างรุ่นอายุ 40-45 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไปนั้น ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 2.26$, d.f. = 2, $p > 0.01$)

สรุปได้ว่าเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นอายุกับการใช้คำศัพท์ในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก พบว่ารุ่นอายุมีผลต่อการแปรของคำศัพท์ ซึ่งเป็นการยืนยันความสำคัญของรุ่นอายุเพิ่มขึ้นจากที่ได้เห็นจากการศึกษาภาพรวม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรุ่นอายุ มีเพียงรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไปเท่านั้น ที่ใช้คำศัพท์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์ที่แสดงให้เห็นว่าในภาษาไทยถิ่นโคราชมีความเปลี่ยนแปลงด้านคำศัพท์ที่กำลังดำเนินอยู่ แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวดำเนินไปค่อนข้างช้า เห็นได้จากมีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มผู้สูงอายุเท่านั้น และการเปลี่ยนแปลงที่ผู้วิจัยสามารถยืนยันได้ว่ามีอยู่จริงคือกรณีของภาพรวมและของจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก

เมื่อวิเคราะห์การแปรของคำศัพท์ตามรุ่นอายุในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก พบว่า รุ่นอายุ 15-20 ปี ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 59) รองลงมาคือ รุ่นอายุ 40-45 ปี (คิดเป็นร้อยละ 54.2) และรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 53) ขณะที่การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช รุ่นอายุ 40-45 ปี ใช้มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 42.4) รองลงมาคือ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป (คิดเป็นร้อยละ 42) และรุ่นอายุ 15-20 ปี ใช้น้อยที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 38.6) และการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 รุ่นอายุ ปรากฏเป็นจำนวนน้อย ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน

เมื่อคำนวณหาค่าไคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ทั้ง 3 รุ่นอายุ ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกพบว่า ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ผลดังกล่าวมีความสำคัญมาก เพราะแสดงให้เห็นว่ารุ่นอายุไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชเสมอไป กล่าวคือ ในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก ผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชทุกรุ่นอายุใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

ผู้วิจัยสนใจที่จะวิเคราะห์ต่อไปว่า ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกจะไม่พบความแตกต่างในการใช้คำศัพท์ระหว่างรุ่นอายุเช่นเดียวกับผลในภาพรวมหรือไม่ ผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้งสามคู่ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์แต่อย่างใด กล่าวคือ ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 40-45 ปี ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 2.68$, d.f. = 2, $p > 0.01$) ในขณะที่ ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 6.4$, d.f. = 2, $p > 0.01$) และระหว่างรุ่นอายุ 40-45 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($X^2 = 1.248$, d.f. = 2, $p > 0.01$) ผลดังกล่าวช่วยยืนยันว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นโคราชทุกรุ่นอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกใช้คำศัพท์ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด

เมื่อผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า รุ่นอายุไม่ได้มีความสำคัญในทุกกรณี ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาต่อไปว่าปัจจัยทางสังคมเรื่องความสะดวกของการคมนาคมมีผลต่อการแปรของคำศัพท์อย่างไร โดยการศึกษาการแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามการคมนาคม โดยควบคุมตัวแปรรุ่นอายุ

4.2.4 การแปรของคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามการคมนาคม โดยควบคุมตัวแปร รุ่นอายุ

ผู้บอกภาษาทั้ง 3 รุ่นอายุ ในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกได้แก่ ตำบลมะค่า และจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกได้แก่ ตำบลบัลลังก์ พบว่า ในทั้ง 2 จุดเก็บข้อมูลใช้ทั้งคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่มีอัตราของการใช้คำศัพท์แตกต่างกัน (ดูตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์ตามความสะกดของการคมนาคม เมื่อควบคุมตัวแปรอายุ

ปัจจัยทางสังคม ภาษา	รุ่นอายุ 15-20 ปี				รุ่นอายุ 40-45 ปี				รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป			
	สะกด		ไม่สะกด		สะกด		ไม่สะกด		สะกด		ไม่สะกด	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ภาษาไทยกรุงเทพ	321	64.2	295	59	282	56.4	271	54.2	260	52	265	53
ภาษาไทยถิ่นโคราช	169	33.8	193	38.6	203	40.6	212	42.4	220	44	211	42.2
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	10	2	12	2.4	15	3	17	3.4	20	4	24	4.8
รวม	500	100	500	100	500	100	500	100	500	100	500	100

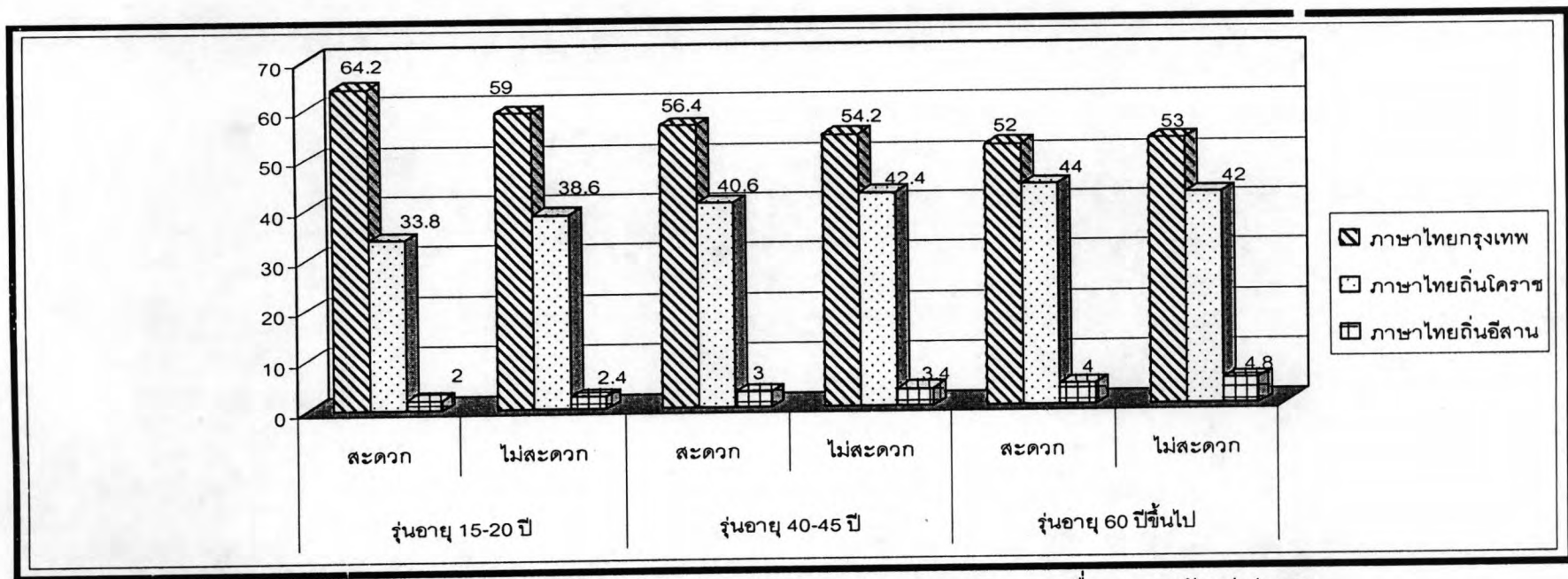
$\chi^2 = 16.64, d.f. = 2, p < 0.01$

;

$\chi^2 = 0.592, d.f. = 2, p > 0.01$

;

$\chi^2 = 0.523, d.f. = 2, p > 0.01$

ภาพที่ 4.5 เปรียบเทียบการแปรของคำศัพท์ตามความสะกดของการคมนาคม เมื่อควบคุมตัวแปรอายุ

เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล ของรุ่นอายุ 15-20 ปี พบว่า ผู้บอกภาษาของตำบลมะค่าซึ่งเป็นจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าตำบลบัลลังก์ซึ่งเป็นจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก (คิดเป็นร้อยละ 64.2 และ 59 ตามลำดับ) ขณะที่การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชนั้น ตำบลบัลลังก์ก็ใช้มากกว่าตำบลมะค่า (คิดเป็นร้อยละ 38.6 และ 33.8 ตามลำดับ) และคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานทั้ง 2 ตำบลมีอัตราการใช้ใกล้เคียงกัน เมื่อคำนวณหาค่าไคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล ของรุ่นอายุ 15-20 ปี พบว่า มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ $0.01 (X^2 = 16.64, d.f. = 2, p < 0.01)$

เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล ของรุ่นอายุ 40-45 ปี พบว่า มีการใช้คำศัพท์ของถิ่นต่างๆ ในอัตราที่ใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ ผู้บอกภาษาของตำบลมะค่าใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าตำบลบัลลังก์ (คิดเป็นร้อยละ 56.4 และ 54.2 ตามลำดับ) ขณะที่การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชนั้น ตำบลบัลลังก์ก็ใช้มากกว่าตำบลมะค่า (คิดเป็นร้อยละ 42.4 และ 40.6 ตามลำดับ) และคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานมีอัตราที่ใกล้เคียงกันมาก เมื่อคำนวณหาค่าไคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล ของรุ่นอายุ 40-45 ปี พบว่า ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ $0.01 (X^2 = 0.523, d.f. = 2, p > 0.01)$

เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล ของรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บอกภาษาดำบลบัลลังก์ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าตำบลมะค่า (คิดเป็นร้อยละ 53 และ 52 ตามลำดับ) ขณะที่การใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชตำบลมะค่าใช้มากกว่าตำบลบัลลังก์ (คิดเป็นร้อยละ 44 และ 42 ตามลำดับ) และการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ตำบลบัลลังก์ใช้มากกว่าตำบลมะค่า เมื่อคำนวณหาค่าไคสแควร์ของการใช้คำศัพท์ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล ของรุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป พบว่า ไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ $0.01 (X^2 = 0.592, d.f. = 2, p > 0.01)$

ผลของการวิเคราะห์แสดงว่าเมื่อเปรียบเทียบระหว่างจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวกและไม่สะดวก มีเพียงรุ่นอายุ 15-20 ปี เท่านั้น ที่ใช้คำศัพท์แตกต่างกัน ส่วนอีก 2 รุ่นอายุ ไม่ใช้คำศัพท์แตกต่างกันแต่อย่างใด ดังนั้นในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยทางสังคมเรื่องความสะดวกของการคมนาคมมีผลต่อการแปรของคำศัพท์ในผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อยเท่านั้น หากพิจารณาภาพที่ 4.7 อีกครั้งหนึ่ง จะเห็นว่ารุ่นอายุ 15-20 ปีทั้งที่อาศัยอยู่ที่ตำบลที่มีการคมนาคมสะดวกและไม่สะดวก ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่ารุ่นอายุอื่นๆ ซึ่งน่าจะยืนยันความคิดที่ว่าวัยรุ่นพร้อมที่จะรับวัฒนธรรมใหม่ๆ เช่น ภาษาไทยกรุงเทพฯ ได้มากกว่ารุ่นอายุอื่นๆ นอกจากนี้ ผลของงานวิจัยยังแสดงว่า แม้ผู้พูดภาษาโคราชรุ่นอายุ 15-20 ปี พร้อมทั้งจะรับภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่ารุ่นอื่นๆ แต่

ไม่ได้หมายความว่าผู้บอกภาษาทุกคนในรุ่นอายุนี้จะได้รับภาษาไทยกรุงเทพในปริมาณที่เท่ากัน เพราะต้องขึ้นอยู่กับโอกาสในการรับด้วย กล่าวคือ ผู้พูดภาษาโคราชรุ่นอายุ 15-20 ปี ที่อาศัยอยู่ในตำบลที่มีการคมนาคมสะดวก จะมีความพร้อมหรือโอกาสที่รับคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพมากกว่า ขณะที่ผู้พูดภาษาโคราชรุ่นอายุ 15-20 ปี ที่อาศัยอยู่ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวก จะมีความพร้อมหรือโอกาสที่รับคำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพน้อยกว่า

4.3 สรุป

จากสมมติฐานที่กล่าวไว้ว่า (1) กลุ่มผู้สูงอายุจะใช้คำศัพท์เฉพาะภาษาไทยถิ่นโคราช เท่านั้น กลุ่มวัยกลางคนจะใช้คำศัพท์ผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยกรุงเทพ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นจะใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ เท่านั้น (2) ในตำบลที่มีการคมนาคมไม่สะดวกจะใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่าภาษาไทยกรุงเทพ ส่วนในตำบลที่มีการคมนาคมสะดวกจะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพ มากกว่าคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช และ (3) คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นคำศัพท์เดียวกันกับภาษาไทยกรุงเทพ

ผลการศึกษาในงานวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ (1) กล่าวคือ พบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 3 รุ่นอายุใช้คำศัพท์ทั้งภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยถิ่นอีสาน แต่พบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างของอัตราการใช้คำศัพท์ 3 ประเภทนี้ระหว่างรุ่นอายุ แต่เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรุ่นอายุที่ละคู่พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป เท่านั้น มีข้อน่าสังเกตว่าทั้ง 3 รุ่นอายุ ใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพมากที่สุด ภาษาไทยถิ่นโคราชรองลงมา แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ในภาษาไทยถิ่นโคราชได้อย่างชัดเจน

ในส่วนของสมมติฐานข้อ (2) นั้น ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ จุดเก็บข้อมูลทั้ง 2 จุด ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช การทดสอบค่าไค สแควร์ยืนยันว่าไม่มีความแตกต่างของการใช้คำศัพท์ทั้ง 2 จุดเก็บข้อมูล อีกทั้งไม่มีความแตกต่างในการใช้คำศัพท์ระหว่างรุ่นอายุในแต่ละจุดเก็บข้อมูล ยกเว้นเพียงกรณีเดียว คือ ระหว่างรุ่นอายุ 15-20 ปี กับ รุ่นอายุ 60 ปีขึ้นไป ในจุดเก็บข้อมูลที่มีการคมนาคมสะดวก

เมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์รุ่นอายุเดียวกัน ระหว่าง 2 จุดเก็บข้อมูล พบว่ามีความแตกต่างเฉพาะในรุ่นอายุ 15-20 ปี เท่านั้น

สมมติฐานที่ตั้งไว้ข้อสุดท้ายคือ คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็น คำศัพท์เดียวกันกับภาษาไทยกรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้ บอกรายการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราที่สูงมากแล้วใน ปัจจุบัน ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าในอนาคตคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชอาจจะสูญหายไปก็ได้ เพราะ ทุกคนเปลี่ยนมาใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ แทน